

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a JUDr. Radana Malíka v právní věci žalobce: **J. B.**, proti žalovaným: **1) Městská část Praha 8**, se sídlem Zenklova 1/35, Praha 8, a **2) Magistrát hl. m. Prahy**, se sídlem Mariánské náměstí 2/2, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného 1) ze dne 4. 11. 2013 č. j. MCP8 146601/2013, SZ MCP8 099413/2013/8, OSO R 920/13 a rozhodnutí žalovaného 2) ze dne 9. 1. 2014 č. j. S-MHMP 1558436/2013, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 11. 2014, č. j. 1 A 1/2014 – 40,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 11. 2014, č. j. 1 A 1/2014 - 40, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Kasační stížností žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojí proti shora označenému usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), jímž byla zamítnuta jeho žádost o osvobození od soudních poplatků.

[2] Podanou žalobou se stěžovatel domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného 1), kterým bylo podle § 76 odst. 1 písm. f) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění účinném v posuzované době, zastaveno řízení vedené proti němu pro přestupek proti občanskému soužití dle § 49 odst. 1 písm. c) uvedeného zákona. Podáním ze dne 4. 3. 2014 svou žalobu rozšířil i proti rozhodnutí žalovaného 2), které je taktéž specifikováno v záhlaví tohoto rozsudku, kterým bylo podle § 92 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, zamítnuto odvolání proti rozhodnutí žalovaného 1). Současně s podáním žaloby požádal stěžovatel o osvobození od soudních poplatků. Výzvou ze dne 6. 1. 2014 byl proto vyzván k vyplnění formuláře

Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce (dále jen „Potvrzení“) a k doložení tvrzených poměrů. Vyplněné Potvrzení bylo soudu ve stanovené lhůtě doručeno.

[3] V Potvrzení uvedl stěžovatel své osobní údaje a jmenoval osoby na něm finančně závislé (manželka a dcera). Sdělil, že pobírá důchod ve výši 10 367 Kč, jiné příjmy dle Potvrzení nemá. Manželka pobírá důchod ve výši 3 746 Kč. Společně s manželkou vlastní nemovitost (chalupu) a manželka je spoluvlastníkem i další nemovitosti – řadového rodinného domu, v němž žije její nevlastní otec. Mezi výdaje zařadil nájemné ve výši 15 850 Kč. Potvrzení doplnil přílohami, kterými doložil tvrzené skutečnosti – konkrétně šlo o oznámení dokládající výši důchodu stěžovatele ze dne 5. 12. 2013, oznámení dokládající výši důchodu jeho manželky ze dne 13. 12. 2013 a oznámení o jednostranném zvýšení nájemného v roce 2012 ze dne 22. 8. 2011.

[4] V napadeném usnesení městský soud konstatoval, že nejsou splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků, protože stěžovateli svědčí vlastnické právo (byť ve formě společného jmění manželů) k nemovitosti, ve které nebydlí, a jeho manželka je spoluvlastníkem další nemovitosti. V takovém případě nelze dospět k závěru, že je bez prostředků. Na tom nic nemění ani uváděná výše důchodu. Pod termín „dostatečné prostředky“ ve smyslu ustanovení § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), nelze zahrnovat jen prostředky ve formě peněz, ale i další majetkové hodnoty ocenitelné v penězích bez ohledu na jejich formu prezentované v tomto případě vlastnickým právem k nemovitostem.

II. Obsah kasační stížnosti

[5] Proti usnesení městského soudu podal stěžovatel kasační stížnost z důvodu nesprávného právního posouzení. Má za to, že vlastnictví nemovitosti určené k bydlení, která není zdrojem příjmů (jako chalupa, kterou má ve společném jmění manželů s manželkou a ze které nemá žádný příjem, jelikož ji využívá jeho rodina k osobní rekreaci), není důvodem pro nepřiznání osvobození od soudních poplatků. Vycházet se má především z příjmů. Svůj názor odvodil z judikatury Nejvyššího správního soudu, konkrétně cituje z rozsudku ze dne 21. 12. 2007, č. j. 4 Ads 54/2007 - 154, který podporuje jeho názor. Jelikož se městský soud odchýlil od právního názoru Nejvyššího správního soudu, neposoudil majetkové poměry stěžovatele především podle jeho příjmů a za rozhodující považoval naopak vlastnictví nemovitosti, je právní posouzení v napadeném usnesení nesprávné. Požaduje zrušení napadeného usnesení a vrácení věci městskému soudu k dalšímu řízení.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána osobou k tomu oprávněnou, je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, důvody kasační stížnosti odpovídají důvodům podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Zdejší soud přezkoumal napadené usnesení městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů,

pokračování

zkoumal při tom, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[7] Nejvyšší správní soud jen krátce zmiňuje, že netrval na zaplacení soudního poplatku ani na povinném zastoupení advokátem v řízení o kasační stížnosti. Trvání na těchto požadavcích by totiž značilo jen řetězení téhož problému, jelikož předmětem přezkumu je usnesení, jímž nebylo přiznáno osvobození od soudního poplatku. K danému srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37, a ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77.

[8] Městský soud vyšel z předpokladu, že pokud žadatel o osvobození od soudních poplatků vlastní nemovitost, nelze dospět k závěru, že by byl ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s. bez prostředků. Dle stěžovatele naopak není vlastnictví nemovitosti důvodem pro nepřiznání osvobození od soudních poplatků.

[9] Nejvyšší správní soud se touto problematikou podrobně zabýval v usnesení rozšířeného senátu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 1 As 23/2009 - 95. Do té doby existoval v judikatuře zdejšího soudu ohledně nastolené otázky rozpor – některé senáty rozhodovaly obdobně jako v nynější věci městský soud (viz například rozsudky ze dne 24. 6. 2004, č. j. 6 Ads 44/2003 - 63 či ze dne 30. 5. 2008, č. j. 7 As 35/2007 - 122), naopak v dalších rozhodnutích se objevil názor obdobný tomu stěžovatelovu (viz například usnesení ze dne 13. 10. 2008, č. j. 4 As 49/2008 - 177, nebo rozsudky ze dne 22. 9. 2006, č. j. 4 As 49/2005 - 59, ze dne 24. 7. 2007, č. j. 4 As 25/2007 - 105, ze dne 23. 10. 2006, č. j. 4 Ads 76/2005 - 59 či v kasační stížnosti citovaný rozsudek ve věci sp. zn. 4 Ads 54/2007).

[10] Ve výše uvedeném usnesení ve věci sp. zn. 1 As 23/2009 - 95 rozšířený senát zdejšího soudu vyslovil: „Obecně lze uzavřít, že nemá-li účastník řízení dostatečné prostředky k úhradě poplatku, lze přiblížit i k jeho ostatnímu majetku včetně vlastnictví nemovitostí. Prohlášení žadatele o vlastnictví nemovitosti však samo o sobě ještě není dostatečným podkladem pro závěr o schopnosti uhradit soudní poplatek. Znamenalo by to totiž, že prostředky k úhradě poplatku mohou být „prostřednictvím“ těchto nemovitostí získány. Tak tomu ovšem může být jen u osob, které nemovitosti vlastní za účelem obchodování s nimi, či za účelem jejich pronájmu. Plní-li však nemovitost účel nezbytného rodinného bydlení či rekreace, nelze po účastníku řízení spravedlivě žádat, aby zpeněžil či zastavil nemovitost kvůli zaplacení poplatku ve výši např. 2000 Kč s tím, že v případě úspěchu ve sporu mu bude tato částka v rámci nákladů řízení přiznána. Zpeněžení i zadlužení konkrétní nemovitosti je navíc úkonem časově náročným, ve vztahu k výši soudního poplatku neadekvátním a zpeněžení pak i nevratným.“ A dále: „Z vlastnictví nemovitosti či více nemovitostí však na druhé straně lze soudit na to, že účastník má prostředky, z nichž tyto nemovitosti udržuje, či dokonce, že z těchto nemovitostí má určitý výnos. Vlastnictví nemovitosti, stejně jako jiných hodnotných věcí, tedy je jedním z hledisek, z nichž lze usuzovat na majetkové poměry, jakož i na prostředky, jimiž účastník disponuje. To však bude vždy záležet na konkrétních okolnostech, které nelze obecně kategorizovat.“

[11] Vlastnictví nemovitostí lze jistě při posuzování podmínek pro osvobození zohlednit, pokud jde o nemovitosti k bydlení či k rodinné rekreaci, nepostačuje pouhé zjištění vlastnictví takových nemovitostí k závěru, že podmínky pro osvobození

od soudních poplatků nejsou dány. V posuzovaném případě je třeba vzít v potaz, že se má jednat o nemovitosti užívané k bydlení resp. k rekreaci členů rodiny stěžovatele. Takové zjištění může být pouze jedním z faktorů, které je třeba při posuzování žádosti o osvobození od soudních poplatků vzít v úvahu, nikoli však faktorem rozhodujícím.

[12] Dalšími údaji uvedenými v Potvrzení se městský soud v napadeném usnesení vůbec nezabýval, proto ani Nejvyšší správní soud není v tuto chvíli oprávněn k jejich hodnocení. Městský soud měl ve svém rozhodnutí nejen zohlednit vlastnictví nemovitostí, ale posoudit i výši příjmů a výdajů a věrohodnost či dostatečnost uplatněných tvrzení a k nim předložených důkazů. Těmito skutečnostmi, a tedy majetkovou situací v celkovém rozsahu se bude městský soud zabývat v dalším řízení.

IV. Závěr a náklady řízení

[13] Nejvyšší správní soud dospěl vzhledem k výše uvedenému k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Napadené usnesení proto dle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení, ve kterém bude muset zohlednit celkovou majetkovou situaci stěžovatele a na základě takového posouzení znovu rozhodnout o osvobození či neosvobození od soudních poplatků. V souladu s ustanovením § 110 odst. 4 s. ř. s. je městský soud závěrem uvedeným v tomto rozsudku vázán.

[14] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne v souladu s § 110 odst. 3 větou první s. ř. s. městský soud v novém rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. února 2015

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu